

ÖRÖKMORGÓ

NYILVÁNOSHÁZ, AVAGY A T. HÁZ NYILVÁNOSSÁGA

Nem tudom, kié volt az ötlet, de az illetőnek minimum Kossuth-díjat kellene adni. Rendkívül bölcs elgondolás volt annak idején, hogy az angol törvényhozási gyakorlattal ellentétben, ahol még fotografálni sem szabad, nálunk a képviselőház tanácstermébe beengedték a televíziót, amely a nap nagyobbik felében élőben mutatta, hogyan vergődnek a többszörös szorításban a féllegitim honatyák.

Ez a nyilvánosság fantasztikus eredménnyel járt. Lehetetlenné tette a lapulást, a mellébeszélést. Annak terhét viselve, hogy egy ország lesi minden szavukat, mozdulatukat, szupergyors fejlődéssel jellembaróvá változott jó néhány apparatszikunk. Egész biztos, hogy ha a televízió nem tartja rajta annak idején fél üveg szemét a honatyákon, a békés átmenet törvényei sokkal nyögvenyelősebben születtek volna meg, vagy talán meg sem születnek.

Aztán gondosan kitakarították az Országgyűlés tanácskozótermét a régiék után, és megjöttek az újak. A markánsak és hitelesek. S a fél üveg szemű televízió maradt. Azt hiszem, új honatyáink meg is sértődtek volna, ha ugyanannak a bölcs személynek, aki annak idején a Tiszelt Házat nyilvános házzá változtatta, most olyan javaslatok lettek volna, hogy az új képviselők tekintélyének védelmében tiltsák ki azonnal a kamerákat.

Az új képviselők ugyanis tele voltak szereplési vágygal. Az MDF-esek meg kívánták mutatni kacskás kis bajsúkat, az SZDSZ-esek okos homlokukat, a Fideszesek remek frizuráikat, a kisgazdák tiszteletet parancsoló pocakjukat. Az MSZP honatyái is be akarták bizonyítani, hogy tudnak ők illedelmesen ülni a padsorokban is, nemcsak a bársonyszékben.

Szóval, ígéretesen indult a dolog. Csakhogy a méltóságot a dölyfösségtől alig-alig választja el valami. Amikor a kamera végigpásztázta a padsorokat, láthatta a nyájas néző: melyik képviselő csusszant át éppen ezen a választóvonalon.

Egyszóval, hogy egy szép képzavarba bonyolódjam: kétélű fegyver ez az üveg szemű kamera. Egyfelől népszerűsít, másfelől leleplez. Egyszerű lenne most kitiltani olyan érvekkel, hogy az okos tanácskozáshoz nyugalom kell, és hogy fel kell zárkózni a nagy nyugati példaképekhez. De azt is joggal mondhatnák, hogy egyre kisebb lesz a tét, s félő, hogy a magyar parlament vitái lassan nem vetekedhetnek még a Fogat fogért című rendkívül népszerű NDK sorozattal sem.

Én mégis azt mondom: ha ott vannak a kamerák, maradjanak is ott. Ha a régi képviselőket mőresre tanították, valószínűleg kedvező hatással lesznek az újakra is...

Solymár József

„Legyünk ma ajándékok egymás számára, ki úgy, hogy ad, ki úgy, hogy elfogad...” — ezt mondta a ballagási ünnepet megnyitó tanárnő, és a teremben mindannyian tudták, hogy ez az elfogadás hosszú évek óta eldöntött tény. Az itt ülő szülők *elfogadták* beteg gyerekeiket, mint ahogy a kis iskola *elfogadta* fogyatékos tanítványait, s a környezet a legtöbbet tette, amikor *befogadta* a jární, beszélni, gondolkodni nehezen, vagy alig tudó gyerekeket.

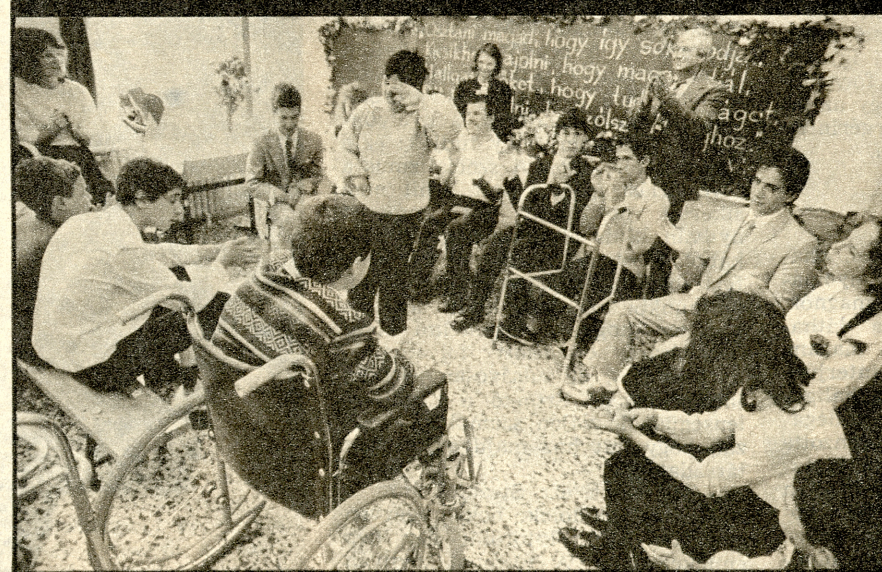
*

Ezen a ballagáson nem járják körbe az osztályokat. Ezen a ballagáson ülnek a ballagók. A mesejelenet Egérkéje kicsavartan bíceg, Micimackó nehézkesen beszél, s a tizenhat éves Kis Herceg is hibás lábbal áll Rókája fölött. De hiába törött a mozdulata, a szava pontos, a tekintete tiszta: „jól csak a szívével lát az ember...”

*

MI LESZ VELED, EMBERKE?

Valaki ölben viszi a helyére az egyik szereplőt, a tanárnő vár, míg leülnek végre — itt minden kicsi mozdulásra hosszú percekig tudnak várni... Hány órányi perce telt, míg a kilenc év alatt ezek a gyerekek beszélni, írni, olvasni, énekelni tanultak! Ők, akiknek a ceruza fogása, egy papírlap hajtogatása, egy-egy hang tiszta ejtése olykor lehetetlen feladatnak bizonyul. Nekik mond most köszönetet a tanárnő, a ballagók ithagyott ajándékait sorolja: „Köszönjük Réka akaraterejét, s azt, hogy mindig lehetett számítani rá; Eszterkének az ünnepek örömet; Imikének a türelmét; Robinak, hogy megmutatta nekünk, hogyan kell a legnehezebb időkben is helytállni; Tamásnak szerető segítőkészségét, gyengédségét az esetekkel szemben; Marcikának mosolyát és rendszerezését; Jánoska udvarias figyelmét; Attilának, hogy legyőzte önmagát, és mindig tudott újrakezdeni...”

*

A tanárnő tudja mit jelent: újrakezdeni. Éveken át tartó gerincműtétek sorának köszönheti, hogy most taníthat. Nyeli a könnyeit, s úgy bo-

szó szoros értelmében is — és most egyszerre kilépünk alóluk — mondja Szűcs Klára gyógypedagógus. — Meg kellett volna hallgatni egy régi növendékünket, aki eljött a társai ballagására, hogy mit mesélt. Minden lehetséges módon megpróbált elhelyezkedni. Kertészeti munkát talált — nagy nehezen. S boldog volt, ha ásóért, gyufaért küldték, ha akármit csinálhatott. Két hétig volt meg ez az állása... Lassú, nehezen mozgó — felmondtak. Egy másik tanítvánnyal az utcán találkoztam. Ott állt a járdaszegélyen, kaszált, kaszált a suta karjával, hogy valaki-be majd csak belekapaszkodhat és átsegíti... Percekig néztem. Frissen borotvált volt, jó szagú, de hát... A vakokat még átkísérik az emberek, de a nedves ajkú, torz mozdulatú ember taszító. És ő még kimegy az utcára, nekivág. De a legtöbben magukra zárják az ajtót, és megkezdődik az a folyamat, melyben nemcsak a megszerzett és tanult képességeik javát veszítik el, de a tartásukat, a

bizalmukat is, hogy valamire azért ők is valók.

— Látta a csillaghegyi kis iskolánkat? A Miskolc melletti Sályt kivéve ez az egyetlen ilyen jellegű intézmény, amelyik befogadja a többszörösen sérült gyerekeket. Nálunk harmincötven férnek el. (!) Próbálunk bővíteni — igen szegényesek a lehetőségeink —, mert rengeteg a jelentkező.

*

A nyolc ballagó nyolcadikos közül ketten a Marcibányi téri mozgássérült intézet bejáró gimnazistái lesznek, egy fiú otthonról vág neki a dolgozók gimnáziumának. Kétséges, hogy milyen sikerrel, de szülői segítséggel megpróbálják. Ez újabb négy év haladék. És azután... És a többiek...

*

Imi csak járókerettel tud mozogni, enyhe értelmi fogyatékos. Bátyja

most érettségizik. Édesanyjuk egyedül él a két fiúval. Néhány nappal a ballagás után felhívtam telefonon.

— Mi lesz Imivel?

— Nem tudom. Mindent körbejártam. Foglalkoztató nincs, továbbképző iskola szintén nem létezik, fogyatékos napközi csak külföldön van. Az egyház szervez valamilyen hálózatot, de az még nem él. Most a szomszéd néz rá napközben, s ha a bátyja otthon van, kiviszi a levegőre. Borsót adtam neki, pucolni, azt boldogan csinálja, sőt, újra és újra kéri, hadd pucolhasson még. De egyszer kifogyunk a borsóból is... Mi lesz velünk?

*

Nádas Pállal kiszámoltuk, évente közel háromszázezer forintba kerül egy-egy gyerek oktatása. Kilenc év alatt kétfélmilliónál jóval többre. Hol az a tékozló társadalom, amelyik — ha csupán az anyagiakat nézi — el ejthet, kidobhat, eltékozolhat ennyi pénzt? Nálunk, azzal, hogy a társa-

dalmi törődési lánc megszakad, emberek eljárnak el. Kidobjuk, elfelejtjük, eltékozoljuk őket.

A gyógypedagógusok örülnek a változásoknak és félnek tőlük. Tartanak attól, hogy a jelenlegi szemlélettel bíró, nemsokára önálló tanácsok még könnyebben elejtik majd a fogyatékosokat. Hisz nincs ösztönzés, anyagi és morális készítés az ellenkezőjére.

*

A tizenhat éves Réka, akihez ma is logopédus jár, mert érthetetlen a beszéde és egyéb mozgásközpontja is sérült, magas intelligencia- és értelemmértő tesztet írt. Megtanult villanyírógéppel dolgozni, az ő búcsúlevelét olvassák fel a ballagáson: „Szeretnék valamit átadni, ami elkísér mindenkit az életben. Legyetek jók és megértők az emberekkel...” Ezt kérte ez a sérült kislány sérült társaitól. Ő kért megértést — nekünk...

Schäffer Erzsébet

A VÁLLUNKON VISSZÜK ŐKET

KORNISS PETER FELVETELEI

rul össze a gyerekeivel, hogy néha nehéz kivenni, azok kapaszkodnak belé, vagy ő fogódzik beléjük... Ez volt itt az utolsó osztálya. Most messzire utazik.

Lindner Teréz történetét, ígérem, egyszer még elmesélem.

*

Az ünnep után nézzük a hétköznapiakat. Mi lesz ezekkel a tizenöt-tizenhat éves gyerekekkel, akik eddig a mozgásjavító általános iskola halmozottan fogyatékos „részlegének” tanulói voltak? Akiket szakértelemmel, szívvel, derével és szeretettel, a lehetőségekhez képest képességeik maximumára juttattak gyógypedagógusok, logopédusok, gyógytornászok, orvosok.

Nádas Pál igazgató keserűen fogalmaz: — Semmi. Ezek a halmozottan sérült gyerekek teljesen magukra maradnak. Nincs bentlakásos vagy bejárós napközi, foglalkoztató, ahol közösségre találhatnak. Ahol feladatot, tennivalót kapnának, ami a befelé fordulástól és a leépüléstől megmentené őket. Mert néhány szerencsés körülményű gyereket kivéve, ez következik.

— A vállunkon hordtuk őket — a

